

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย

Casual Factors Affecting High-school Student Self-Awareness in Local Administration Organization Schools, Chiang Rai Province

นายเรวัต เงินเย็น

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ นิเวรัตน์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร.ปรีมินทร์ อริเดช

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านตู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความตระหนักรู้ในตนเอง สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงรายของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 340 คนพบว่า ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยความตระหนักรู้ในตนเองค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประเมินตนเองได้อย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 รองลงมา คือ ความมั่นใจในตนเองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และการรับรู้อารมณ์ตนเองมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 4.15

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปรากฏว่าโมเดลเชิงทฤษฎี กับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกัน โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ($\chi^2=12.93$, $df = 51$) มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 1 ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า โมเดลเสนอสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness-of-Fit Index : GFI = 1.00) มีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness-of-Fit Index : AGFI = 0.99) มีค่าเข้าใกล้ 1 รวมทั้งดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean Squared Residual : RMR = 0.0026) มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (RMSEA = 0.00) มีค่าต่ำกว่า 0.05 ค่าส่วนเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Residual = 1.49) มีค่าต่ำกว่า 2.00 รวมทั้งกราฟ Q-Plot มีความชันมากกว่าเส้นทแยงมุม แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดในโมเดลที่มีต่อความตระหนักรู้ในตนเอง ตัวแปรด้านการเรียนรู้ มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 15.88 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง 0.43 และเป็นอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรบุคลิกภาพและตัวแปรค่านิยมเท่ากับ 15.45 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดในโมเดลเชิงสาเหตุของความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ตัวแปรด้านบุคลิกภาพมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 1.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดในโมเดลเชิงสาเหตุของความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ตัวแปรการเรียนรู้ มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 15.45

คำสำคัญ ปัจจัยเชิงสาเหตุ, ความตระหนักรู้ในตนเอง

Abstract

The purposes of this study aimed to explore the high-school student self-awareness of local administration organization schools in Chiang Rai Province, and casual factors affecting direct and indirect influences on the high-school student self-awareness of local administration organization schools in Chiang Rai Province, as well as to determine the consistence of this model related to casual factors affecting the high-school student self-awareness of local administration organization schools in Chiang Rai Province, 340 students were chosen as the sample of the study.

The findings of the study were as follows:

1. Explicit variables found in casual factors affecting the high-school Student self-awareness of local administration organization schools in Chiang Rai Province were all rated at a highest level in terms of their self-evaluation with its mean of 4.28, followed by their self-confidence with its mean of 4.19, and their self-emotional perception with its mean of 4.15;

2. In analyzing the consistence of theoretical model compared with the empirical data, showed that this adjusted model together with its Chi-square of (χ^2) of 12.93 and degree of frequency (df) of 51, and no significant difference, Goodness-of-Fit Index (GFI) 1.00, Adjusted Goodness-of-Fit Index (AGFI) of 0.99, Root Mean Squared Residual (RMR) of 0.0026, RMSEA of 0.00 with its score of less than 0.05, as well as Standardized Residual of 1.49 with the Q-Plot of less than 2.00, was not only inconsistent with the empirical data.;

3. The high-school Student learning management with their averaged scores of 15.88 was mostly observed in the maximum of causal factors affecting the high-school Student self-awareness; moreover, direct influences with its mean of 0.43 and indirect influences with its mean of 15.45 were both found in their personality and preference variables.

However, direct influences mostly found in the casual factors affecting the high-school Student self-awareness of local administration organization schools in Chiang Rai Province, in relations to its personality variable with its mean of 1.50, were significantly different at 0.01.

Also, indirect influences mostly found in the casual factors affecting the high-school Student self-awareness of local administration organization schools in Chiang Rai Province, in relations to its learning variable were rated at its mean of 15.45.

Keyword Casual Factors, Self-Awareness

บทนำ

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ จึงเป็นวัยที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพมากกว่าวัยอื่น โดยปัญหาต่างๆ ที่พบจากการแสดงออกทางอารมณ์รุนแรงในวัยรุ่น เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน จนบางครั้งทำให้เด็กบางคนต้องเสียโอกาสทางการศึกษาไปอย่างน่าเสียดาย ทั้งที่ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้เกิดจากความอ่อนแอทางปัญญาแต่มาจากความอ่อนแอทางอารมณ์ของเด็ก ที่ไม่สามารถรู้เท่าทันและจัดการกับ

อารมณ์ความรู้สึกทั้งของตนเองและผู้อื่นได้ หรือเรียกว่าไม่มีความตระหนักรู้ตนเอง ซึ่งความตระหนักรู้ในตนเองนั้น คือ การรู้จักและเข้าใจความรู้สึกของตนเองรู้ว่า ตนเองกำลังคิดอะไรอยู่ รู้จิตใจตนเอง รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง สามารถควบคุมจัดการและแสดงอารมณ์ ได้อย่างเหมาะสม มีสติที่สามารถรับรู้พร้อมทั้งตระหนักได้ว่าขณะนี้กำลังทำอะไรอยู่และรู้สึกอย่างไร ตลอดจนสามารถรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2542 : 15)

ความตระหนักรู้ตนเองนั้น จัดเป็นองค์ประกอบแรกของความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้คนเราสามารถ

แก้ไขปัญหาต่างๆ ทั้งที่เป็นปัญหาทางด้านจิตใจ อารมณ์และพฤติกรรมได้อย่างมาก ถ้าหากคนเราไม่มีความตระหนักรู้ตนเอง จะทำให้เราจัดการกับตนเองไม่ถูกต้อง ไม่สามารถผลักดันตนเองให้เข้าไปข้างหน้าได้ ดังนั้น หากคนเรามีความตระหนักรู้ตนเองเพิ่มมากยิ่งขึ้น ก็จะส่งผลให้ชีวิตมีความสุขและประสบความสำเร็จได้ตามที่หวังไว้ (อุมาพร ตรังคมบัติ, 2544: 161-162) สอดคล้องกับ คณางค์ มณีศรี (2546: 53) ที่กล่าวว่า นักเรียนที่ไม่มีความตระหนักรู้ในตนเอง มักจะไม่ตระหนักถึงอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่นจนก่อให้เกิดปัญหาสังคมและมีปัญหาชีวิตตามมา สำหรับคนที่มีความตระหนักรู้ตัวจะสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดี มีความสามารถในการมีความรู้สึกร่วมกับผู้อื่น มีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่นเป็นคนมองโลกในแง่ดีมีความอดกลั้น มีความสารถกลับคืนสู่อารมณ์ปกติของตนเองได้ดี เข้ากับคนอื่นได้ดี มีความสามารถในการทำงานกลุ่มได้

จากการทบทวนศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับความตระหนักรู้ตนเอง ทำให้ทราบว่าความตระหนักรู้ตนเองมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์และเป็นสิ่งที่ควรแก่การพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีความสำคัญในการวางแผนเป้าหมายในชีวิตทั้งด้านการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ดังนั้น ต้องทราบองค์ประกอบต่างๆ ที่มีส่งผลต่อความตระหนักรู้ตนเองให้ชัดเจน เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ตนเองของนักเรียนได้ถูกต้องเหมาะสม จากแนวคิดข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตระหนักรู้ตนเอง ทั้งนี้จะช่วยให้สามารถอธิบาย แหล่งกำเนิดและสาเหตุของความตระหนักรู้ตนเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัย มาเป็นแนวทางให้บิดามารดา ผู้ปกครอง ครู ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องได้นำไปพัฒนานักเรียน และเป็นแนวทางพัฒนาความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง มีความสุข เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลของ

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงรายที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ของการวิจัย

ทำให้ได้โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรต่างๆ ว่ามีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงรายซึ่งข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนได้เชื่อมโยงไปสู่ความเข้าใจและศึกษาความเป็นไปได้ในการนำไปประยุกต์ใช้ ตลอดจนสามารถนำข้อค้นพบจากการวิจัยไปพิจารณาปรับแก้ปัจจัยเชิงสาเหตุเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างเหมาะสมถูกต้องมีความสุข เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยใช้วิเคราะห์เชิงเส้นทาง (Path Analysis) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาด้านเนื้อหาต่างๆ เพื่อนำเข้าสู่คำตอบของวัตถุประสงค์ โดยมีตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้คือ

ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

1. ตัวแปรแฝงภายนอก

1.1 ปัจจัยด้านการเรียนรู้ ได้แก่ GPA และเจตคติต่อการเรียนรู้

1.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ บรรยากาศภายในบ้านและบรรยากาศภายในโรงเรียน

1.3 ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน

2. ตัวแปรแฝงภายใน

2.1 ปัจจัยด้านค่านิยม ได้แก่ การพึ่งพาตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบการประหยัดอดออมการ มีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายการปฏิบัติตามคุณธรรมของ ศาสนา และความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2.2 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ ทรวดทรงและ การแต่งกาย การตัดสินใจและแก้ปัญหาการแสดงออกในขณะ ที่เกิดอารมณ์หรือความรู้สึกเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์และ การแสดงออกเมื่ออยู่กับผู้อื่น

ตัวแปรตาม ความตระหนักรู้ในตนเอง ได้แก่ การรับรู้ อารมณ์ตนเองการประเมินตนเองได้อย่างถูกต้อง และความ มั่นใจในตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย ปีการ ศึกษา 2557 แบ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 5 เด่นห้า จำนวน 92 คน โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย จำนวน 1,545 คน และโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายจำนวน 503 คน จำนวนทั้งสิ้น 2,140 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ นักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2557 กำหนดขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (กนกวรรณ เอี่ยมชัย, 2549 : 95-97;อ้างอิงจาก Yamane, 1973 : 727) ได้กลุ่ม ตัวอย่างทั้งสิ้น 340 คน และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ ในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย มี 6 ตอน ประกอบ ด้วย 1) ปัจจัยด้านการเรียนรู้ 2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม 3) ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 4) ปัจจัยด้านค่านิยม 5) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ และ 6) ปัจจัยด้านความตระหนักรู้ใน ตนเอง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อ

นำไปขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และเก็บ ข้อมูลให้มีจำนวนมากกว่าจำนวนนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประมาณร้อยละ 20 เพื่อเป็นการป้องกันการไม่ตอบกลับหรือ การตอบข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ใช้การวิเคราะห์ ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความ เบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ใช้การคำนวณ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทุกตัวกับตัวแปร ตาม และการวิเคราะห์ KMO and Bartlett's Test

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ใช้การวิเคราะห์ สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Model) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2537 : 53 - 55)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความตระหนักรู้ในตนเอง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงรายของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 340 คนพบว่า ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยความตระหนักรู้ใน ตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประเมินตนเองได้อย่างถูกต้องมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 รอง ลงมา คือ ความมั่นใจในตนเองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และการ รับรู้อารมณ์ตนเองมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 4.15

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิง ทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสรุปได้ว่า โมเดลไม่มีความ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้น จึงได้มีการปรับโมเดล (Model Adjustment) จนโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิง ประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ ($\chi^2=12.93$, $df = 51$) มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 1 ค่าไค-สแควร์แตกต่าง จากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ไม่ปฏิเสธ สมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิง ประจักษ์และค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness-of-Fit Index : GFI = 1.00) มีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีวัด ระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness-of-Fit Index : AGFI =0.99) มีค่าเข้าใกล้ 1 รวมทั้งดัชนีราก ของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean Squared Residual : RMR = 0.0026) มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (RMSEA = 0.00)

มีค่าต่ำกว่า 0.05 ค่าส่วนเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Residual = 1.49) มีค่าต่ำกว่า 2.00 รวมทั้งกราฟ Q-Plot มีความชันมากกว่าเส้นทแยงมุม แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดในโมเดลที่มีต่อความตระหนักรู้ในตนเองคือ ตัวแปรด้านการเรียนรู้ มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 15.88 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง 0.43 และเป็นอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรบุคลิกภาพและตัวแปรค่านิยมเท่ากับ 15.45 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดในโมเดลเชิงสาเหตุของความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นจังหวัดเชียงรายคือ ตัวแปรด้านบุคลิกภาพมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 1.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดในโมเดลเชิงสาเหตุของความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย คือตัวแปรการเรียนรู้ มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 15.45

การอภิปรายผล

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดในโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในตนเองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นจังหวัดเชียงรายคืออิทธิพลจากตัวแปรด้านการเรียนรู้ ทั้งนี้ เพราะการเรียนรู้ของมนุษย์จะกลายมาเป็นความเชื่อซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมสำคัญและควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ (Bandura, 1969 : unpagged) และบุคคลจะเกิดการตระหนักรู้ในตนเองได้นั้น ก็ต้องมีการรับรู้เกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม และการที่บุคคลจะมีการรับรู้เกี่ยวกับตนเองได้นั้นจำเป็นที่จะต้องได้รับการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนรู้ต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจจะได้จากการได้เห็น ได้ยิน ได้ฟังจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ เมื่อบุคคลเกิดการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากแหล่งข้อมูลดังกล่าว ก็จะทำให้บุคคลเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากแหล่งข้อมูลดังกล่าว ก็จะทำให้บุคคลเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เกิดความคิดรวบยอด ก่อให้เกิดความรู้ อันจะส่งผลถึงความตระหนักรู้ในตนเอง (Good, 1973 : 53) ประกอบกับ การรู้จักและเข้าใจตนเองถึงความสามารถ ความถนัดในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนรู้และพัฒนาจนเกิดความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ (มยุรี วิสุทราศัย, 2547 : 67) ซึ่งสอดคล้องกับ ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหาอุทัย ปรีอารมณ (2552 : 17) กล่าวว่า ความตระหนักรู้ตนเองเป็นความรู้สึกที่มีความสัมพันธ์กับ

ความรู้ ความคิดเสมอ ดังนั้นความรู้หรือประสบการณ์สถานการณ์ จึงเป็นปัจจัยสำคัญให้บุคคลใช้ความคิดไตร่ตรอง มองเห็นความสำคัญ ความจำเป็น ความต้องการ ความสนใจ หรือเห็นคุณค่าของสิ่งนั้นๆ และเกิดการตระหนักรู้ในตนเองขึ้นตลอดจน สุวิภา ภาควิชา (2547 : 24) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพกลุ่มตัวอย่างจะมีทักษะด้านความตระหนักรู้ในตนเอง สามารถรู้ถึงอารมณ์ของตนเอง ประเมินตนเองตามความเป็นจริงได้อย่างถูกต้อง มั่นใจในตนเอง สอดคล้องกับ เรียม ศรีทอง (2542 : 220) การตระหนักรู้ในตนเอง จะช่วยให้เรียนรู้ตนเองนำไปสู่การพัฒนาสัมพันธภาพเชิงบวก จัดการสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และวางแผนเป้าหมายชีวิตได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น จะเห็นได้ว่าอิทธิพลด้านการเรียนรู้ นั้น เป็นตัวแปรหนึ่งซึ่งส่งผลต่อความตระหนักรู้ของนักเรียน หากนักเรียนได้รับการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีผลการเรียนรู้ที่ดีตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ก็จะทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักรู้ในตนเองได้ดีด้วย

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดในโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุของความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นจังหวัดเชียงรายคือตัวแปรด้านบุคลิกภาพมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 1.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ เพราะบุคลิกภาพเป็นผลรวมของคุณลักษณะต่างๆ ภายในตัวบุคคล รวมถึงพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคลทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้น อยู่ภายใน เช่น ลักษณะทางด้านร่างกาย ลักษณะท่าทาง อุปนิสัย อารมณ์ และการปรับตัว (วรรณิศา พลอดโปรง, 2555 : 30) สอดคล้องกับอารี พันธมณี ได้กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นแบบแผนพฤติกรรมของบุคคลซึ่งเป็นลักษณะที่แสดงออกทั้งทางด้านความคิด ความรู้สึก ความสนใจ สติปัญญา รวมทั้งด้านสรีระ บุคลิกภาพภายนอกและภายใน ทำให้สามารถแยกแยะความแตกต่างของบุคคลได้ และการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลมีศูนย์กลางอยู่ที่ตัวตน (Self) ซึ่งเริ่มต้นมาตั้งแต่ตัวตน เกิดขึ้นมาจากความรู้สึกทางร่างกาย ซึ่งความรู้สึกที่เกิดขึ้นทางร่างกายเหล่านั้น จะเป็นรากฐานสำคัญของความตระหนักรู้ในตนเอง (ศศิแพรว โปธิกุล, 2555 : 15-16) และ มยุรี วิสุทราศัย (2547 : 67 -70) ได้กล่าวไว้ว่า ความตระหนักรู้ในตนเองเป็นการรู้จักและเข้าใจตนเองในเรื่องอารมณ์ ความรู้ บุคลิกภาพ ค่านิยม ความสนใจ และทักษะที่มีอยู่ภายในตนเอง โดยการสำรวจ วิเคราะห์ เพื่อให้รู้ถึงข้อดี หรือข้อบกพร่องของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหาอุทัย ปรีอารมณ (2552 : 12) ได้กล่าวไว้ว่า ความตระหนักรู้ในตนเองเป็นการรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง และเป็นความสามารถรับรู้เกี่ยวกับ

ตนเอง ทั้งในด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม พฤติกรรม ตลอดจนทักษะความสามารถ บุคลิกภาพ และความสนใจที่มีอยู่ในตัวเอง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอิทธิพลด้านบุคลิกภาพ นั้นเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ของนักเรียน หากนักเรียนได้พัฒนาด้านบุคลิกภาพเป็นอย่างดีจะทำให้นักเรียน เกิดความตระหนักรู้ในตนเองได้ดีด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. คณะครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับนักเรียนควรให้ความสำคัญส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียนตลอดจนสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน
2. คณะครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับนักเรียนควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพ แก่นักเรียน ให้ได้ครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ บุคลิกภาพทางกาย บุคลิกภาพทางสติปัญญา บุคลิกภาพทางอารมณ์ และ

บุคลิกภาพทางสังคม ซึ่งการส่งเสริมและพัฒนาอาจอยู่ในรูปแบบของกิจกรรมที่นักเรียนได้มีปฏิบัติจริงหรือการให้ความรู้ ความเข้าใจตลอดจนหลักการคิดหลักการปฏิบัติตนที่จะส่งผล ให้นักเรียนมีบุคลิกภาพที่ดี

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียน และเป็นตัวแปรที่สามารถ ทำการมาพัฒนาได้ในโรงเรียน เช่น หลักสูตร กระบวนการ จัดการเรียนรู้ แรงจูงใจ เป็นต้น เพื่อนำผลที่ได้จากวิจัยไปพัฒนา ให้นักเรียนเกิดความตระหนักรู้ในตนเองได้มากที่สุด
2. จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพล ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความตระหนักรู้ในตนเองของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย ดังนั้นเพื่อให้เกิดการ พัฒนาความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนได้มากขึ้นจึงควร ทำการศึกษาในวิธีการอื่นเพิ่มขึ้น เช่น การศึกษาแบบพหุระดับ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ เอี่ยมชัย. (2549). เอกสารประกอบคำสอนรายวิชาการวิจัยธุรกิจ. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- คณางค์ มณศรี. (2546). กิจกรรมพัฒนา EQ สำหรับระดับอนุบาล – มัธยมศึกษาต้น. กรุงเทพมหานคร: เอ็กสเปอร์เน็ทบุ๊คส์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสม์ : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2542). คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ EQ. วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 5(1), 15-18.
- พระมหาอุทัย ปรีอารมย์. (2552). ผลของการฝึกอานาปานสติต่อการตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- มยุรี วิสุทธรตย์. (2547). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- เรียม ศรีทอง. (2542). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพมหานคร: เจริญเวช เอ็ดดูเคชั่น.
- วรรณศา ปลอดโปร่ง. (2555). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเองในการเลือกแผนการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร.
- ศจีแพรว โปธิกุล. (2555). การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- สุวิภา ภาควัย. (2548). การพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเองด้วยกิจกรรมกลุ่มของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ปริญญาบัตรการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. กรุงเทพมหานคร.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2544). สร้าง EQ ให้ลูกคุณ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัวจำกัด.
- Bandura, A. (1969). *Principles of behavior modification*. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill Book Company.